

tony buzan

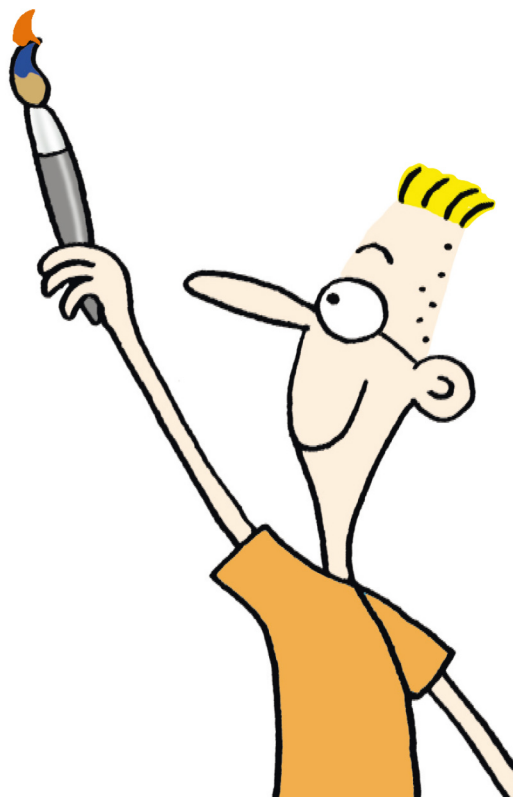
Myšlenkové

mapy

pro děti

RYCHLÁ CESTA
K ÚSPĚCHU NEJEN
VE ŠKOLE

Bizbooks®

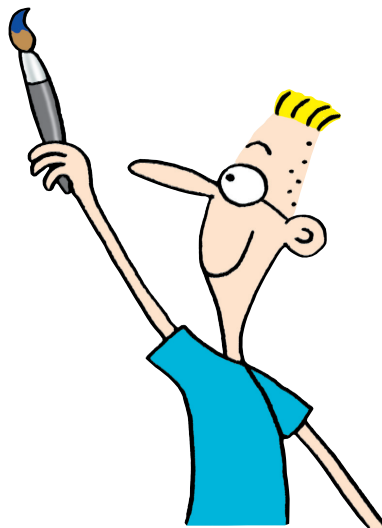
Myšlenkové mapy

pro děti

Myšlenkové mapy

pro děti

**Rychlá cesta k úspěchu
nejen ve škole**

Tony Buzan

BizBooks
Brno
2013

Myšlenkové mapy pro děti

Rychlá cesta k úspěchu nejen ve škole

Tony Buzan

Překlad: Zdeněk Mužík

Odpovědný redaktor: Vendula Kůrková

Technický redaktor: Jiří Matoušek

Originally published in the English language by HarperCollins Ltd. under the title:
MIND MAPS FOR KIDS © Tony Buzan, 2003

Cover layout design © HarperCollinsPublishers Ltd 2005

Cover Illustration © Martin Shovel

Mind Map® is a registered trademark of The Buzan Organisation.

Translation © Zdeněk Mužík, 2013

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN 978-80-265-0121-3

Vydalo nakladatelství BizBooks v Brně roku 2013 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 18052.

© Albatros Media a. s., 2013 Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

 ALBATROS MEDIA a.s.

Věnování

Kniha *Myšlenkové mapy pro děti* je věnována dětem všude na světě, jejich úžasným myslím a bezmeznému kreativitě.

Zvláště pak dětem, které se na projektu myšlenkových map pro děti podílely: Edmund Trevelyan-Johnson, Alexander Keene, Alex Brandis, Michael Collins, děti z Berryhill School ve Skotsku, děti z Willow Run School v Detroitu, děti z Learning and Thinking Schools v Singapuru, děti ze Seabrook Primary School v Austrálii – a konečně dětem podílejícím se na projektu kdekoli na světě!

Poděkování

Zvláštní poděkování patří mému týmu v nakladatelství Thorsons, který měl knihu *Myšlenkové mapy pro děti* na starosti: Helen Evansové, editorce, za její úsilí a odhodlání, se kterým práci koordinovala; Carol Tonkinsonové (a jejímu novému dítěti!), zodpovědné redaktorce; Jacqueline Burnsovové, zastupující šéfredaktorce; Megan Slyfieldové, ředitelce reklamy, a vedoucí týmu Belindě Budgeové.

Zvláštní díky patří také báječnému týmu grafiků: Jo Ridgewayové, vedoucí grafičce, Natashe Fidlerové za její geniální grafický návrh; Sonie Dobieové, která navrhovala obálku, a Nicole Linhardtové, která řídila výrobu. Děkuji také Zoe Barry-Hughesové za její báječný přínos a nadšenou podporu a Caroline Shottové, manažerce mé literární kariéry, která má zásluhu za uskutečnění tohoto projektu.

Zvláštní díky patří také mému domácímu týmu, který měl knihu na starosti: Lesley Biasové za její „létající prsty“ a Vandě Northové za to, že seznámila děti po celém světě s kouzelným světem myšlenkových map.

Obsah

<i>Dopis od Tonyho</i>	viii
Kapitola první – Jak vytvářet myšlenkové mapy	2
Co je myšlenková mapa?	4
Proč myšlenkové mapy fungují?	5
<i>Naučte se své čáry</i>	
<i>Myslete v obrazech</i>	
<i>Myšlenková mapa vašeho domu</i>	
Jak vytvářet myšlenkové mapy	10
Nástroje pro tvorbu myšlenkových map	11
Sestavte mapu vlastní osoby	12
Kapitola druhá – K čemu slouží myšlenkové mapy	16
Zapamatování si věcí	18
Jak si dělat poznámky	20
<i>Myšlenková mapa článku</i>	
Zaznamenávání vlastních myšlenek	27
<i>„Nenapadá mě nic, co bych napsal“</i>	
<i>„O ztraceném džbánu“ – napínavý příběh</i>	
Kapitola třetí – Myšlenkové mapy a školní předměty	32
Mateřský jazyk	34
<i>Dávejte si pozor na jazyk</i>	
<i>Myšlenkové mapy pro mateřský jazyk</i>	
<i>A teď vy!</i>	
<i>Hlavalamy</i>	
Dějepis	44
<i>Kouzelná cesta historií</i>	
<i>Myšlenkové mapy pro dějepis</i>	
<i>A teď vy!</i>	
<i>Hlavalamy</i>	
Matematika	52
<i>Do nekonečna a ještě dále!</i>	

<i>Myšlenkové mapy pro matematiku</i>	
<i>A teď vy!</i>	
<i>Hlavolamy</i>	
Fyzika a chemie	58
<i>Ve vzduchu je cosi divného</i>	
<i>Myšlenkové mapy pro fyziku a chemii</i>	
<i>A teď vy!</i>	
<i>Změny látek</i>	
<i>Hlavolam</i>	
Zeměpis	64
<i>Statečně vyrazit tam, kde ještě nikdo nebyl</i>	
<i>Tvorba myšlenkových map pro zeměpis</i>	
<i>A teď vy!</i>	
<i>Hlavolamy</i>	
Cizí jazyky	74
<i>Kočičí muzika</i>	
<i>Myšlenkové mapy pro cizí jazyky</i>	
<i>A teď vy!</i>	
<i>Hlavolamy</i>	
Kapitola čtvrtá – Jak zazářit u zkoušek	80
Pravidla hry u zkoušek	81
Šprtání	82
Vlastní zkouška	85
Kapitola pátá – Použití pro zábavu	86
Plánování večírku – tvorba myšlenkové mapy naplno	88
Uklidíte si pokoj!	92
Plánování projektu	96
Váš obchod snů	100
Napište to!	104
Všichni jedeme na prázdniny s myšlenkovými mapami	112
Myšlenkové mapy navždy	116
<i>Další zdroje</i>	<i>118</i>
<i>Rejstřík</i>	<i>119</i>

Dopis od Tony

Domácí úkoly, fuj! Když máte dělat úkoly, také je odkládáte, jako jsem to dělal já, **s báječnými výmluvami** jako je telefonování s přáteli, sledování televize, hraní počítačových her a čtení časopisů, dokud čas nevyprší? **A samozřejmě**, vždycky je můžete udělat zítra... No jo, no jo.

Také se bojíte testů a zkoušek, jako jsem se bál já?

Také sníte jako já o **kouzelném nástroji**, díky kterému by byly úkoly snadné, který by vám pomohl složit zkoušky, mít nejlepší testy, překvapit učitele, udělat dojem na přátele a udivit zkoušející? Chtěli byste nějaký **tajný vzorec**, který by vám pomohl soustředit se a udělat práci do školy během okamžiku, takže by se váš volný čas táhl do nekonečna – a ještě dále.

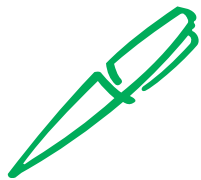
Kdyby jen...

Cestoval jsem po celém světě, zabýval se mozkiem a dělal vzrušující objevy týkající se mozku, zkoumal, jak doopravdy pracuje a co skutečně potřebuje, aby pracoval ještě lépe. Nakonec jsem ten tajný vzorec objevil. Vlastně jsem jej musel vynaleznout! Ten tajný vzorec se jmenuje **myšlenková mapa**.

Myšlenkové mapy mi pomáhají psát, řešit problémy a vést jednodušší a úspěšnější život. Pomohou jej usnadnit i vám. Myšlenkové mapy již pomohly milionům studentů po celém světě dostat lepší známky s menším úsilím. Myšlenkové mapy vám mohou přinést úspěch.

V této knize vám ukážu, jak se můžete do třídy vyzbrojit tím nejlepším tajným vzorcem, aniž byste používali něco jiného než několik barevných tužek – a svůj mozek.

ho

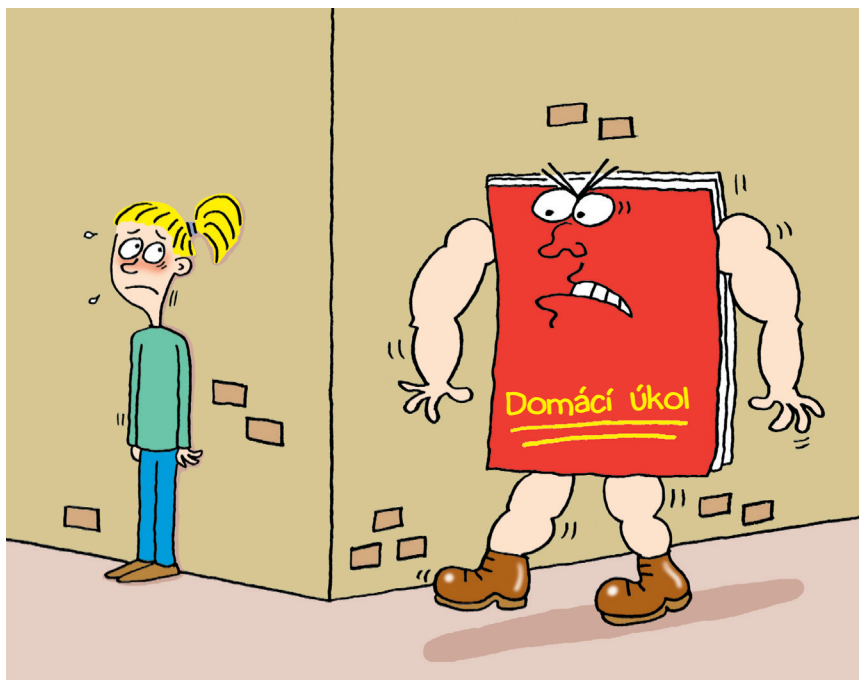

„Ale jak?“ slyším, jak se ptáte. „Obsah mého penálu přece nemůže mít takovou moc?“

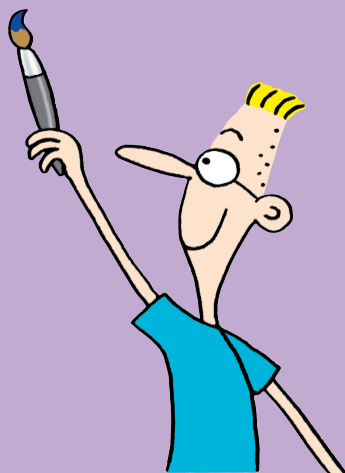
Ale ano, když jej budete používat společně se svým skvělým mozkiem, může.

A za chvíli uvidíte, jak na to.

TONY BUZAN

Jak vytvářet myšlenkové mapy

Představte si
zkratku, která
by vám umožnila
zkrátit na polovinu
čas, který trávíte
nad úkoly, a užít si
tak více **zábavy**.

Vítejte v kouzelném sv

Představte si **kouzelný vzorec**, který by vám pomohl začít a **úspěšně** dokončit každý projekt.

Představte si **tajnou metodu**, která by vám pomáhala přicházet s novými nápady, usnadňovala by **řešení problémů** a zapamatování věcí.

ětě myšlenkových map!

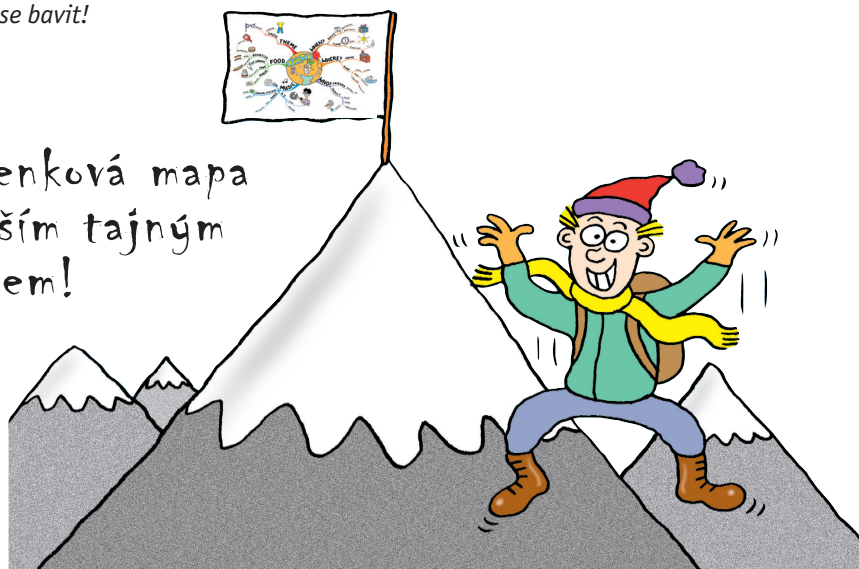
Co je myšlenková mapa?

- ★ *Myšlenková mapa je snadný způsob, jak dostat informace do mozku a opět je z něj vyvolat.*
- ★ *Myšlenková mapa je nový způsob studia a opakování, který je rychlý a funguje.*
- ★ *Myšlenková mapa je způsob psaní poznámek, který není nudný.*
- ★ *Myšlenková mapa je nejlepší způsob, jak přicházet na nové nápady a jak plánovat projekty.*

Myšlenková mapa se skládá ze **slov, barev, čar a obrázků**. Velmi snadno se vytváří. Myšlenkové mapy vám mohou pomoci:

- ★ *Lépe si pamatovat.*
- ★ *Přicházet na geniální nápady.*
- ★ *Šetřit čas a ten, který máte, co nejlépe využít.*
- ★ *Mít lepší známky.*
- ★ *Uspořádat své myšlení, koníčky a celý život.*
- ★ *Více se bavit!*

Myšlenková mapa
je vaším tajným
vzorcem!

Proč myšlenkové mapy fungují?

Co myslíte, jakým slovem studenti po celém světě nejčastěji popisují psaní si poznámek?

Máte pravdu: **NUDA!**
Udělejte si následující malý kvíz, abyste přišli na to, proč tomu tak je.

Když si děláte poznámky:

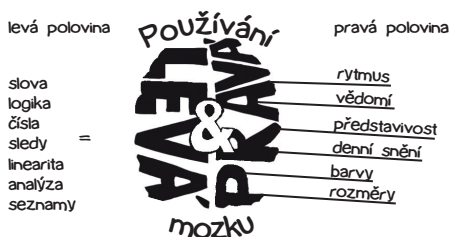
1. Píšete je do řádků? ANO/NE
2. Píšete je jednou barvou, zejména modrou nebo černou? ANO/NE
3. Objevují se někdy ve vašich poznámkách seznamy a výčty? ANO/NE
4. Máte pocit, že všechna slova splývají, místo aby na vás vyskakovala? ANO/NE
5. Máte pocit, že jsou všechny stránky stejné? ANO/NE

Jestliže jste odpověděli na většinu otázek „ano“, jste jako 99 % studentů, kteří si dělají poznámky. A stejně jako vy to považují za nudu!

Podívejme se na to, co váš mozek potřebuje, aby ho psaní poznámek bavilo.

NAUČTE SE SVÉ ČÁRY

Podívejte se dobře, jak **funguje** každá polovina vašeho mozku. Když si děláte ve škole poznámky nebo píšete úkoly, **kteou polovinu mozku** podle vás obvykle nejvíce používáte?

Pravděpodobně jste odpověděli, že nejvíce používáte levou polovinu, že?

Je to nejspíše tím, že:

- ★ Používáte linkovaný papír.
- ★ Pořádáte poznámky do seznamů.
- ★ Hlavním prvkem vašich poznámek jsou slova.
- ★ Používáte čísla, abyste uspořádali pořadí slov.
- ★ Snažíte se věci dělat logicky.
- ★ Vaše školní lavice jsou často uspořádány v řadách.
- ★ Když se zoufale snažíte něco si zapamatovat, pokoušíte se pamatovat si slova a čísla (jste-li jako většina studentů).

To jsou všechno dovednosti levé poloviny mozku. To znamená, že když si děláte standardní poznámky, využíváte **pouze polovinu úžasného potenciálu mozku**.

Soustředění

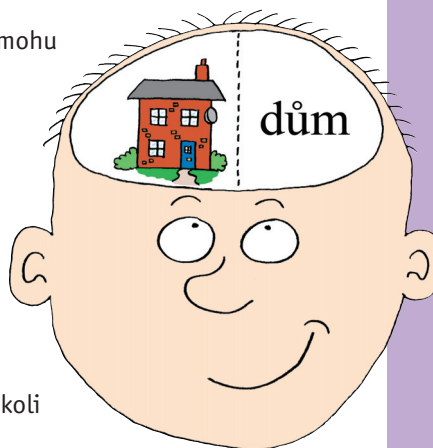
Myšlenkové mapy udržují vaši pozornost soustředěnou na hlavní téma a s ním spojené myšlenky. Pomáhají vám používat obě poloviny mozku, takže se nakonec od učení stěží odtrhnete.

MYSLETE V OBRAZECH

Váš mozek myslí v **barvách** a v **obrazech** – to vám mohu dokázat.

Řekněme například, že bych vám řekl „váš dům“ – co by se vám objevilo v hlavě? Byla by to tato slova napsaná na počítači a vytištěná na jednom řádku stránky, nebo byste si v duchu představili **podobu** svého domu, cihly, dveře, okna?

Už vidíte, co mám na mysli? Jako první se vám v hlavě vybavil **barevný obrázek vašeho domu**, nikoli slova na papíře.

Váš mozek myslí a pamatuje si v obrazech. Jak moc je to snadné a přirozené, poznáte podle toho, jak vám fotografie ve vašich albech, v knihách nebo časopisech okamžitě vyvolávají vzpomínky. Chcete-li si tedy **zapamatovat** svůj dům nebo cokoli jiného, nejlepší způsob, jak to udělat, je **nakreslit obrázek**.

Představte si, že se máte stěhovat a že se vám to nelíbí. Máte rádi svůj dům a chcete si jej navždy zapamatovat, ale bojíte se, že zapomenete, jak vypadal. Zapisujete-li si poznámky normálním způsobem, mohli byste pořídit seznam všech místností v domě, například takto:

ložnice rodičů	obývací
můj pokoj	kuchyně
pokoj pro návštěvy	koupelna

Pokusili byste se naučit ta slova jako seznam a uložit jej v mozku. Když teď víte, že mozek myslí v obrazech a barvách, mohli byste zkusit metodu, která je k mozku vlídnější.

Je načase zkusit myšlenkovou mapu.

Jak vytvářet myšlenkové mapy

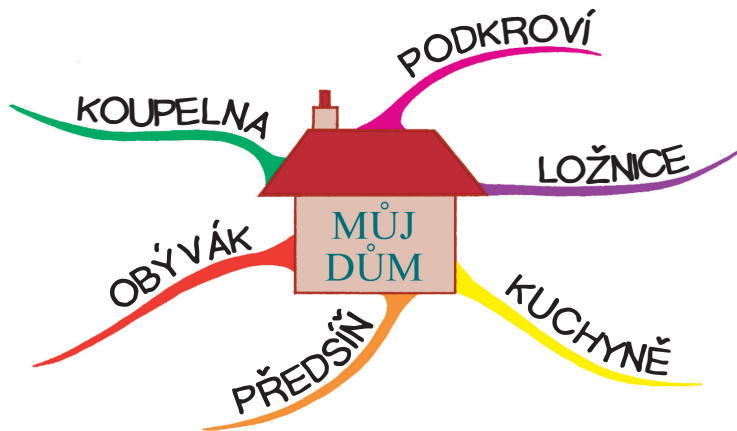

MYŠLENKOVÁ MAPA VAŠEHO DOMU

Jak jsme viděli dřív, nejlepším způsobem, jak si dům zapamatovat, je nakreslit jej – například takto:

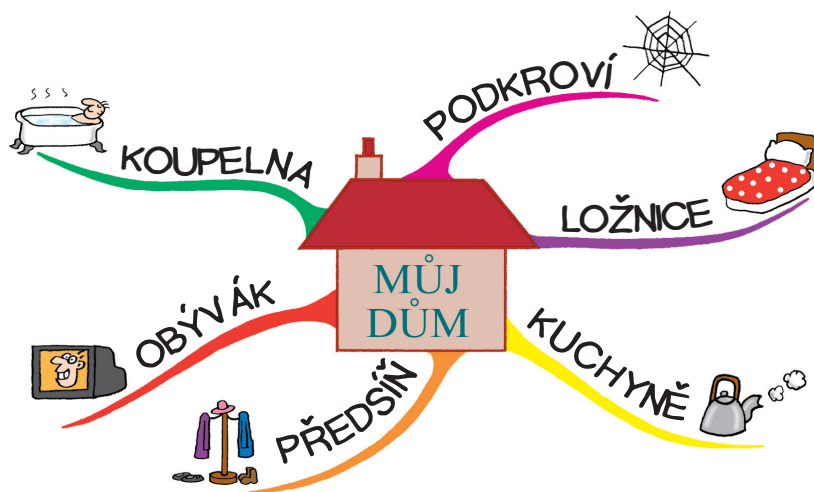

Abyste si zapamatovali všechny místnosti, mohli byste použít **různobarevné tužky**, kterými nakreslíte čáry od domu ke každé z místností. Žlutá by mohla třeba představovat kuchyni, červená obývací a tak dále.

Nezáleží na tom, jakou barvu použijete, barvy jsou zde od toho, aby oddělovaly jednotlivé položky a udělaly poznámky zábavnějšími a lépe zapamatovatelnými.

Aby bylo jasné, co která větev znamená, měli byste ji označit odpovídající místností. Můžete také **přidat obrázky** jednotlivých pokojů, pokud máte čas, tak si vše lépe zapamatujete.

**Právě jste
namalovali základní
myšlenkovou mapu.**

Jak vytvářet myšlenkové mapy

Vytváření myšlenkových map je snadné. Pamatujte si těchto **pět snadných kroků**:

1. Použijte čistý list nelinkovaného papíru a barevné tužky. Papír umístěte naležato.
2. Uprostřed stránky namalujte centrální obrázek, který shrnuje hlavní téma.
3. Pro každou hlavní myšlenku týkající se tématu nakreslete tlustou zakřivenou čáru vycházející z obrázku uprostřed stránky a s ním propojenou. Tyto klíčové větve (větve první úrovně) představují hlavní kapitoly či myšlenky ústředního tématu.
4. Pojmenujte každou z těchto myšlenek, a chcete-li, znázorněte každou malým obrázkem – tak využijete obě strany mozku. Slova jsou v celé myšlenkové mapě podtržená. Je to proto, že jde o klíčová slova a podtržení ukazuje jejich důležitost, stejně jako v běžných poznámkách.
5. Od každé z těchto hlavních myšlenek můžete nakreslit další čáry, které se větví jako větve stromu. Doplníte své myšlenky ohledně každého podřízeného pojmu. Tyto větve druhé úrovně představují detaily.

Nástroje pro tvorbu myšlenkových map

Krabice s nástroji pro tvorbu myšlenkových map je poměrně malá. Je tak malá, že ji můžete s sebou nosit kamkoli. Popravdě řečeno potřebujete jen velmi málo nástrojů. Jedinými věcmi, které budete potřebovat k dokončení své **první myšlenkové mapy**, jsou:

- ★ papír,
- ★ barevné tužky,
- ★ vlastní mozek.

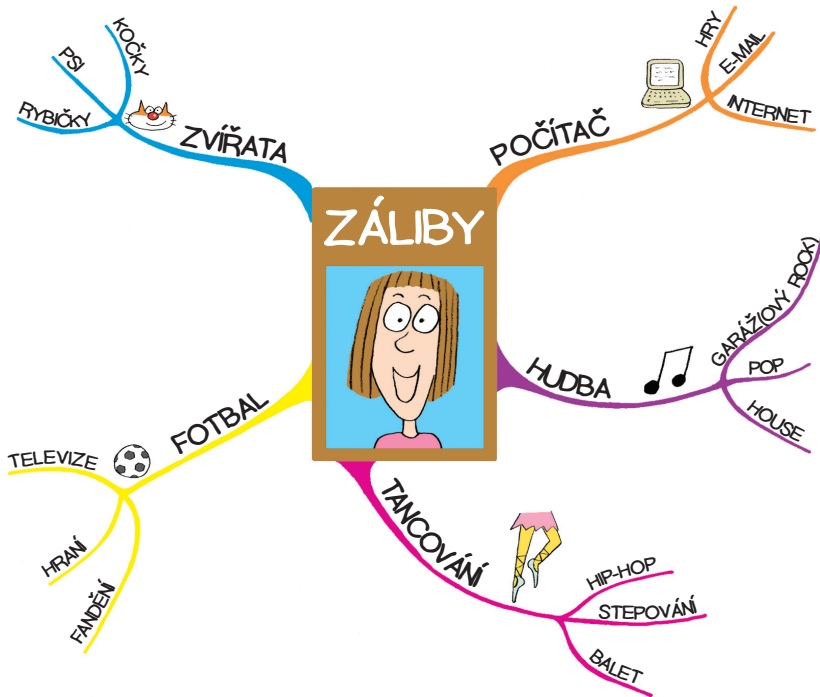
Používejte myšlenkovou mapu – zachraňte strom!

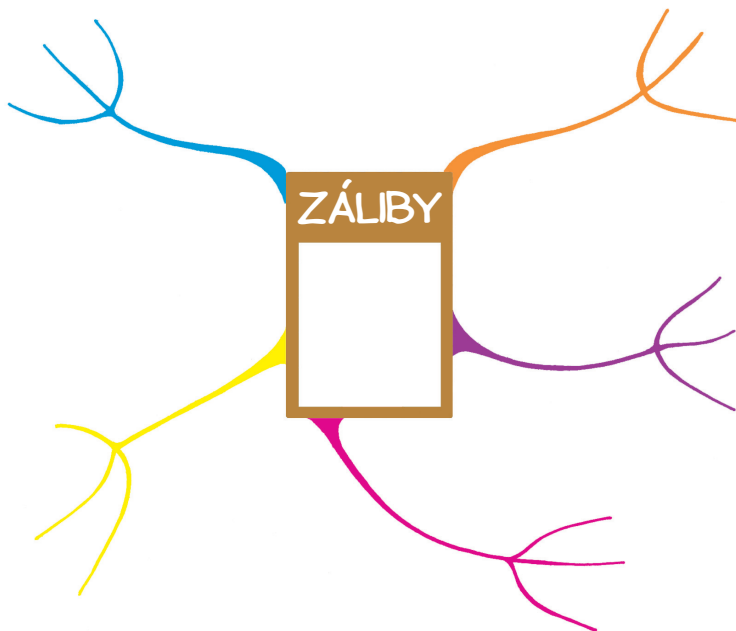
Sestavte mapu vlastní osoby

Máte **krabici s nástroji**? Pak jste připraveni začít pracovat na své první myšlenkové mapě.

Dole a na protější straně jsou dvě myšlenkové mapy: ta na této straně je již hotová a slouží jako příklad, ta naproti je prázdná a vaším úkolem je doplnit ji. Než začnete, podívejte se dobře na příklad, který můžete používat jako návod, až budete dělat svou vlastní **myšlenkovou mapu**.

Budeme se zabývat jednoduchým a velice důležitým tématem, takovým, kterým se můžete vychloubat před světovými odborníky: **vy a vaše oblíbené věci** – vaše „záliby“.

Obráťte na další stranu, kde najdete návod, jak namalovat vlastní myšlenkovou mapu do volného místa nahoře.

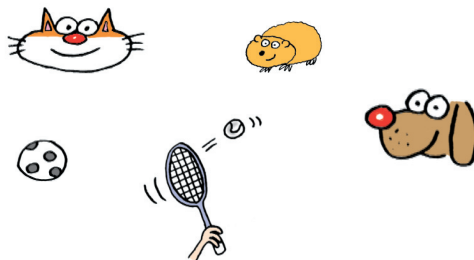
Uprostřed strany 13 najdete rámeček nadepsaný slovem „záliby“. Začněte tím, že do rámečku **namalujete sami sebe** pod slovo „záliby“. Nemusí to být žádné mistrovské dílo, rychlá skica postačí. Použijte různé barevné tužky na vybarvení vlasů a očí, a pokud to dokážete, namalujte si své oblíbené oblečení.

Z **centrálního obrázku** vychází **pět** již nakreslených **větvi připomínajících ramena chobotnice**. Ke každé větvi napište **velkými tučnými písmeny** jednu z pěti věcí, které máte na světě nejraději (například hudbu, hraní počítačových her, zvířata, fotbal, tancování a podobně).

To bylo snadné, že ano?

Nyní přidejte ke každé z pěti zálib **tři nové větve**. Připojte tyto větve na konec klíčových větví. Tyto nové větve jsou jako malé větvičky na velké větvi stromu. Nyní ke každé z nich napište menším – ale stále čitelným – písmem **tři hlavní věci**, které se podle vás spojují s každou z pěti zálib. Je-li například jednou z hlavních zálib hudba, můžete připsat druhy hudby, které máte rádi, nebo jsou-li hlavní zálibou zvířata, potom uveďte třeba psy, kočky a rybičky.

To bylo také snadné, že ano?

Na následujících stránkách uvidíte, jak vás tento tajný vzorec posune o krok (a někdy o kilometry) dopředu. Uvidíte, že je to doopravdy snadné.

Nyní si to promyslete.

- ★ Mohli byste k ústřednímu obrázku přidat další větve?
Jistěže mohli.
- ★ Mohli byste přidat větve druhé úrovně ke všem klíčovým větvím?
Jistěže mohli.
- ★ Mohli byste přidat alespoň dvě až tři větve třetí úrovně k větvím druhé úrovně?
Jistěže mohli!
- ★ Jak dlouho byste mohli přidávat větve?
Donekonečna. Myšlenková mapa vám již dokázala, že schopnost mozku přemýšlet a přicházet s novými nápady je nekonečná.

Vraťte se k myšlenkové mapě o vás a vašich zálibách a přidejte, cokoli chcete. Až budete hotovi, **poblahopřejte si**. Právě jste dokončili svou první myšlenkovou mapu.

K čemu slouží myšlenkové mapy

Co pro vás mo

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.